

Richtlijnen voor het organiseren van een noodplan-REX-vergadering

van de Dienst Veiligheid en Interoperabiliteit van de Spoorwegen (DVIS)

aan de spoorwegondernemingen en de infrastructuurbeheerder werkzaam in België,

met het oog op het delen van opgedane ervaring tot het verbeteren van de noodplannen en / of hun toepassing op de Belgische spoorweginfrastructuur.

Op vraag van de sector werd tijdens het Veiligheidsoverleg van 9 mei 2019 een voorstel tot houden van noodplan-REX-vergaderingen gepresenteerd met het oog op het verbeteren van noodplannen naar aanleiding van voorvallen met een zeker belang.

Na consultatie van de sector voor het opstellen van richtlijnen die de modaliteiten en de inhoud van dergelijke noodplan-REX-vergaderingen vastlegt, heeft de DVIS:

- ✓ Het voorliggende document opgesteld en overgemaakt aan de spoorwegondernemingen en de infrastructuurbeheerder;
- ✓ Een brief gericht aan de spoorwegondernemingen en de infrastructuurbeheerder om hen hierover te informeren.

Koninkrijk België

Dienst Veiligheid en Interoperabiliteit van de Spoorwegen

Dienst Veiligheid en Interoperabiliteit van de Spoorwegen City Atrium - Vooruitgangstraat 56 - 1210 Brussel	
Versie	1.0
Datum	28/05/2020
Opgesteld	B. Claeys
Nagezien	P. Froidbise
Goedgekeurd	M. Serbruyns

Richtlijnen voor het organiseren van een noodplan-REX-vergadering

1 Doel

Deze richtlijnen beschrijven de stappen die moeten gevolgd worden om een noodplan-REX-vergadering te organiseren met de infrastructuurbeheerder en de spoorwegondernemingen die betrokken waren bij een voorval op de Belgische spoorweginfrastructuur.

2 Inhoud van een noodplan-REX-vergadering

Tijdens een noodplan-REX-vergadering evalueren de betrokken partijen de werking van de interne noodplannen en delen ze opgedane ervaring met de bedoeling:

- ✓ De interne noodplannen te verbeteren;
- ✓ De toepassing van de interne noodplannen te verbeteren.

Het is belangrijk eraan te herinneren dat de noodplan-REX-vergaderingen niet de bedoeling hebben de oorzaken van voorvallen te bespreken of schuldigen te zoeken.

3 Voorvallen voorstellen als onderwerp van een noodplan-REX-vergadering

De nationale veiligheidsinstantie is o.a. verantwoordelijk om toezicht te houden op de exploitatieveiligheid van de spoorwegen, en heeft geen actieve rol in de operationele uitvoering van de spoorwegactiviteiten. Bijgevolg is ze niet voortdurend op de hoogte van gebeurde voorvallen.

Het komt dus in eerste instantie de infrastructuurbeheerder en de spoorwegondernemingen toe voorvallen voor te stellen die geschikt zijn om (de toepassing van) noodplannen te evalueren. De keuze moet gaan naar voorvallen die wegens hun aard en omvang passend zijn om de werking van het interne noodplan van Infrabel en de interne noodplannen van de betrokken spoorwegonderneming(en), te verbeteren.

Voornoemde voorstellen moeten gericht worden aan de DVIS, afdeling Spoorwegondernemingen, via de functionele mailbox: nsa.railwayundertakings@nsarail.fgov.be.

Het voorstel moet minimum volgende elementen bevatten: **de datum, het tijdstip, de plaats, de betrokken spoorwegonderneming(en), de aard, de eventuele fasering en een bondige omschrijving van het voorval, waarbij de focus ligt op de elementen voor de uitvoering van het noodplan**. Eventueel kan ook verwezen worden naar het Infrabel relaas nummer of andere documentatie die meer gedetailleerde informatie bevat over de gebeurtenissen die zich hebben afgespeeld.

Het Onderzoeksorgaan voor Ongevallen en Incidenten op het Spoor (OOIS) kan eveneens een aanvraag doen om een noodplan-REX-vergadering te organiseren naar aanleiding van relevante voorvallen.

En ook de DVIS kan oproepen om een noodplan-REX-vergadering te organiseren wanneer zij dit nodig acht.

4 Criteria voor het opstarten van een noodplan-REX-vergadering

Na ontvangst van informatie over een voorval dat aanleiding kan geven tot de lancering van een noodplan-REX-vergadering, evalueert de DVIS het voorstel aan de hand van de volgende criteria:

- Voorvallen met fasering van het noodplan (punt 2.5.3. van het INP van Infrabel), en/of;

- Voorvallen betreffende¹:
 - Botsingen
 - Treinbranden
 - Evacuatie van treinen
 - Ongevallen in tunnels
 - Incidenten met gevaarlijke goederen
 - Ontsporingen

Voorvallen die niet onder één van bovenstaande categorieën vallen maar wegens hun aard ernstige gevolgen kunnen hebben voor het treinverkeer of de veiligheid van reizigers, kunnen ook voorgelegd worden aan de DVIS. Het gaat bijvoorbeeld om voorvallen die verband houden met technische problemen aan de infrastructuur of met uitzonderlijke weersomstandigheden.

5 Beslissing omtrent het opstarten van een noodplan-REX-vergadering

Na het voordragen van een voorstel contacteert de DVIS de infrastructuurbeheerder en de door het voorval betrokken spoorwegonderneming om af te toetsen of er andere factoren problematisch zijn om een goed verloop van een noodplan-REX-vergadering te waarborgen.

De DVIS informeert hen over haar beslissing tot het organiseren van een noodplan-REX-vergadering (gunstig of ongunstig) m.b.t. het voorgestelde onderwerp en motiveert haar beslissing.

6 Modaliteiten, verloop en inhoud van de noodplan-REX-vergadering

6.1 Deelnemers

De ondernemingen binnen de spoorwegsector wensen in het bijzonder verduidelijking over:

- Wanneer is het intern noodplan van Infrabel van kracht?
- Wanneer wordt de toepassing van dit noodplan beëindigd?
- Hebben de interne noodplannen (goed) gewerkt?

Derhalve worden de deelnemers aan de noodplan-REX-vergadering in principe beperkt tot de spoorwegactoren (IB, SO('s)) die rechtstreeks betrokken partij zijn bij het voorval. Indien specifieke expertise nodig blijkt om zich te verzekeren van de geschiktheid van het noodplan en / of de toepassing ervan (of een deel ervan), is het mogelijk een derde uit te nodigen (brandweer, houders van wagons, ...) die over de nodige expertise beschikt.

Ook het OOIS² kan deelnemen aan de noodplan-REX-vergadering. Hierbij onderscheiden we volgende gevallen:

	Geval	Deelname OOIS
1°	Het OOIS heeft een onderzoek ingesteld naar aanleiding van het voorval dat het voorwerp vormt van de noodplan-REX-vergadering	Indien er toch een noodplan-REX-vergadering plaatsvindt, kan het OOIS hieraan deelnemen als observator.

¹ Bron: Technische Specificatie inzake Interoperabiliteit van het subsysteem exploitatie en verkeersleiding, bijlage, punt 4.2.3.7

² OOIS = Onderzoeksorgaan voor Ongevallen en Incidenten op het Spoor

2°	Een noodplan-REX-vergadering op vraag van Infrabel en / of SO('s) aan de hand van een voorval dat geen voorwerp vormt van een onderzoek door het OOIS	OOIS neemt niet deel aan de noodplan-REX-vergadering
3°	Een noodplan-REX-vergadering op vraag van het OOIS voor een voorval waarvoor door hen geen onderzoek werd ingesteld	OOIS kan deelnemen deel aan de noodplan-REX-vergadering als observator.

6.2 Verzamelen van de feitelijke informatie

De infrastructuurbeheerder en de betrokken spoorwegonderneming(en) verzamelen de feitelijke informatie over het voorval. Indien nuttig kan de verzamelde informatie uittreksels van interne onderzoeksverslagen van het voorval bevatten.

6.3 Interne analyse door de door het voorval betrokken partijen

De infrastructuurbeheerder en de betrokken spoorwegonderneming(en) bereiden de noodplan-REX-vergadering voor aan de hand van een interne analyse van de feitelijke informatie. Deze analyse volgt het model dat werd voorgesteld op het Veiligheidsoverleg van 9 mei 2019 (zie model in bijlage) en bevat informatie over:

- (1) De afwikkeling van het incident
 - a. Taken dispatchings en crisiscomités
 - b. Organisatie op terrein
 - c. Interventie op terrein
- (2) Communicatie
 - a. Operationele communicatie
 - b. Publieke communicatie

Het resultaat van de analyse(s) wordt door hen overgemaakt aan de DVIS uiterlijk 14 dagen vóór de noodplan-REX-vergadering. Uit de documentatie blijkt duidelijk welke elementen m.b.t. (de toepassing van) het noodplan, aan bod moeten komen tijdens de noodplan-REX-vergadering.

6.4 Logistieke taken

De DVIS neemt de logistieke taken i.v.m. noodplan-REX-vergadering voor haar rekening. Dit behelst onder andere volgende activiteiten:

- Lijst van de deelnemers opstellen
- Geschikt lokaal voorzien
- Agenda opstellen inclusief de te bespreken punten (opgesteld aan de hand van de vooraf ontvangen analyses), toegestuurd aan de deelnemers uiterlijk 1 week voor de noodplan-REX-vergadering

6.5 Verloop van de noodplan-REX-vergadering

De DVIS:

- Coördineert de werkzaamheden
- Modereert en bewaakt de doelen tijdens de noodplan-REX-vergadering

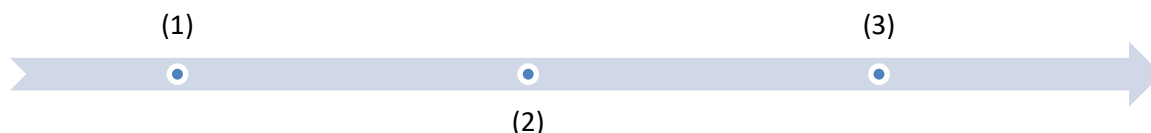
De vergadering start met het overlopen van de agenda.

In geval van een vraag tot aanpassen van de agenda bij de opening van de vergadering zal de DVIS beslissen over de haalbaarheid en de relevantie van deze vraag.

Vervolgens presenteert de infrastructuurbeheerder de context en de bekende feitelijke elementen van het voorval. Wanneer de ontvangen analyses coherent zijn, kan er al een voorlopige tijdslijn worden opgesteld. Volgende 3 momenten worden duidelijk aangeduid op de tijdslijn:

- (1) het zich voordoen van het "top event"
- (2) in werking treden van het noodplan

(3) stopzetten van de uitvoering van het noodplan.

Andere belangrijke momenten kunnen op deze tijdslijn worden toegevoegd tijdens de noodplan-REX-vergadering.

6.6 Verslag van de noodplan-REX-vergadering en opvolging

De DVIS zal een verslag opstellen van de noodplan-REX-vergadering. Dit verslag geeft op een synthetische manier een overzicht van de behandelde punten.

Het bevat eveneens de te ondernemen acties waartoe de infrastructuurbeheerder en de betrokken spoorwegonderneming(en) zich engageerden.

7 Kritische succesfactoren

Tijdens noodplan-REX-vergaderingen wordt de werking van de interne noodplannen bekeken en opgedane ervaringen gedeeld. Deze vergaderingen moeten gezien worden als een onderdeel van het (interne) ongevalsonderzoek dat elke individuele onderneming uitvoert in het proces voor voortdurende verbetering van haar veiligheidsbeheersysteem. De noodplan-REX-vergadering belichaamt enkel het collectieve overlegmoment tussen de infrastructuurbeheerder en de betrokken spoorwegonderneming(en) om informatie te delen en lering te trekken.

Een succesvolle noodplan-REX-vergadering vergt de nodige voorbereiding. Voor en tijdens de noodplan-REX-vergadering zijn volgende goede praktijken essentieel om het beoogde resultaat te bereiken:

- ✓ Gebruik het model voor de analyse van de werking van het noodplan (zie bijlage). Dit vereenvoudigt het clusteren van gelijkaardige elementen van verschillende betrokken partijen;
- ✓ Beperk de oorzakenanalyse tot de elementen die aan de basis liggen voor het niet goed functioneren van het (de) noodplan(nen). Het is belangrijk eraan te herinneren dat deze noodplan-REX-vergadering niet de bedoeling heeft de oorzaken van het voorval zelf te bespreken;
- ✓ Focus op de resultaten en de impact van het noodplan en doe enkel suggesties voor de verbetering van het (de) noodplan(nen). De noodplan-REX-vergadering heeft niet tot doel individuele verantwoordelijkheden m.b.t. de gevolgen van een voorval te identificeren;
- ✓ Integreer een tijdslijn in de documentatie ter voorbereiding van de noodplan-REX-vergadering. Op die manier kan de opeenvolging van de gebeurtenissen gemakkelijk in kaart gebracht worden;
- ✓ Besteed voldoende zorg aan de details van de gebeurtenissen. Voldoende en correcte details maken het mogelijk de feiten ondubbelzinnig te interpreteren.

Bijlage : model voor de analyse van de werking van het noodplan

Afwikkeling incident

	Referentie INP Infrabel
<u>Taken dispatchings en crisiscomités:</u>	
• SO – Vertegenwoordiging in crisiscomités Infrabel	3.3
• Taken dispatchings SO	3.3.4.2
<u>Organisatie op het terrein:</u>	
• Hiërarchie van beleidsvoering bij incidenten bij incidenten Civiele overheden – Hulpdiensten – Infrabel – SO	2
• SO – Nemen van leiding / veiligheidsmaatregelen	3.2.3
• SO – Aanmelden bij Leader Infrabel	3.3.5.1
• SO – Handelen onder de autoriteit van Infrabel (Leader Infrabel)	3.3.5.6
• SO – Verantwoordelijkheden bij evacuatie	3.3.5.6
• SO – Ondersteuning aan de disciplines van de hulpverlening	3.2.4
• SO – Ondersteuning aan Infrabel (materieel / resources)	3.4.1
• SO – Herkenbaarheid op het terrein	3.4.2.2
• SO – Aanwezigheid van Coördinator SO (NMBS) ter plaatse	3.4.2.2
• SO – Vertegenwoordiging in crisiscomités	3.2.5.2
<u>Interventies op het terrein:</u>	
• Taken onderzoekers SO	3.2.5.4
• Geen metingen en herstellingen uitvoeren zonder goedkeuring	3.2.5.4
• Taken SO bij RID incidenten	Deel II INP, punt 2

<ul style="list-style-type: none"> • Taken SO bij nucleaire incidenten 	Deel II INP, punt 3
<ul style="list-style-type: none"> • Taken SO bij Terroristische aanslagen 	Deel II INP, punt 5

Communicatie

	Referentie INP Infrabel
Operationele communicatie:	
<ul style="list-style-type: none"> • Alarmering door SO via Traffic Control / Seinposten 	3.2.2
<ul style="list-style-type: none"> • Tussen dispatchings SO – Traffic Control / Seinposten 	3.3.4.2
<ul style="list-style-type: none"> • Op het terrein Leader Infrabel / Coördinator SO 	3.3.5.1
Publieke communicatie:	
<ul style="list-style-type: none"> • Pers – Woordvoerder SO / Infrabel 	3.2.4
<ul style="list-style-type: none"> • Informatieverschaffing reizigers door SO 	3.3.5.6
<ul style="list-style-type: none"> • Sociale media – Respecteren richtlijnen door SO 	